

วิธีดำเนินการวิจัย

ในการดำเนินการวิจัยครั้งนี้ เป็นการศึกษาลักษณะความเครียดของข้าราชการในสังกัดสำนักงานคณบดีมหาวิทยาลัยขอนแก่น เป็นการวิจัยแบบสำรวจ (Survey Research)

3.1 ประชากรและกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย

ประชากรสำหรับการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ข้าราชการสาย ข และสาย ค ที่ปฏิบัติงานในสำนักงานคณบดีในงานบริหารและธุรการ งานคลังและพัสดุ งานบริการการศึกษา และงานนโยบายและแผน สังกัดคณะต่างๆ ในมหาวิทยาลัยขอนแก่น ได้แก่ คณะเกษตรศาสตร์ คณะทันตแพทยศาสตร์ คณะเทคนิคการแพทย์ คณะเทคโนโลยี คณะแพทยศาสตร์ คณะพยาบาลศาสตร์ คณะเภสัชศาสตร์ คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ คณะวิทยาการจัดการ คณะวิทยาศาสตร์ คณะวิศวกรรมศาสตร์ คณะศึกษาศาสตร์ คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์ คณะศิลปกรรมศาสตร์ คณะสัตวแพทยศาสตร์ คณะสาธารณสุขศาสตร์ รวมจำนวนทั้งสิ้น 391 คน

กลุ่มตัวอย่างเป็นข้าราชการสาย ข และสาย ค ในสำนักงานคณบดีที่ปฏิบัติงานบริหารธุรการ งานคลังและพัสดุ งานบริการการศึกษา และงานนโยบายและแผนในสำนักงานคณบดี มหาวิทยาลัยขอนแก่น ที่ได้มาจากการสุ่มแบบแบ่งชั้น (Stratified random sampling) มีจำนวน 391 คน ตามสูตร (Yamane, 1973)

$$\text{สูตร } n = \frac{N}{1+Ne^2}$$

ในที่นี้ n = ขนาดของตัวอย่าง

N = ขนาดของประชากรเท่ากับ 391

e = ความน่าจะเป็นในการยอมให้เกิดความคลาดเคลื่อนร้อยละ 5

$$\begin{aligned}\text{แทนค่า } n &= \frac{391}{1+[391(.05)^2]} \\ &= \frac{391}{1+[391 \times (.05)^2]} \\ &= 197.7\end{aligned}$$

จำนวนกลุ่มตัวอย่าง 198 คน โดยการวิจัยครั้งนี้จะศึกษาจากกลุ่มตัวอย่าง 200 คน
จำนวนตามสัดส่วนของแต่ละคณะทั้ง 16 คณะ

จำนวนตามคณะ	จำนวนประชากร (N)	จำนวนกลุ่มตัวอย่าง (n)	%
1. คณะเกษตรศาสตร์	24	14	7
2. คณะทันตแพทยศาสตร์	31	15	7.5
3. คณะเทคนิคการแพทย์	13	6	3.0
4. คณะเทคโนโลยี	12	7	3.5
5. คณะพยาบาลศาสตร์	31	15	7.5
6. คณะแพทยศาสตร์	138	69	34.5
7. คณะเภสัชศาสตร์	21	10	5.0
8. คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์	18	10	5.0
9. คณะวิทยาศาสตร์	22	12	6.0
10. คณะวิศวกรรมศาสตร์	18	10	5.0
11. คณะศึกษาศาสตร์	16	8	4.0
12. คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์	12	6	3.0

จำนวนตามคณะ	จำนวนประชากร (N)	จำนวนกลุ่มตัวอย่าง (n)	%
13. คณะสัตวแพทยศาสตร์	20	10	5.0
14. คณะสาธารณสุขศาสตร์	12	6	3.0
15. คณะศิลปกรรมศาสตร์	1	1	.5
16. คณะวิทยาการจัดการ	2	1	.5
รวม	391	200	100%

3.2 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยใช้แบบสอบถาม (Questionnaire) เป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล โดยใช้แบบสอบถาม 1 ชุด แบ่งออกเป็น 2 ตอน

ตอนที่ 1 แบบสอบถามข้อมูลสถานภาพส่วนตัวของผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ ลักษณะงานที่ปฏิบัติ เพศ อายุ ระดับการศึกษา รายได้ สถานภาพสมรส ที่พักอาศัย

ตอนที่ 2 แบบทดสอบความเครียดซึ่งผู้วิจัยปรับปรุงจากแบบทดสอบ ความเครียดที่ ชูศรี เลิศรัตนเดชากุล (2532) ได้สร้างขึ้น โดยปรับปรุงมาจากแบบทดสอบความเครียด ของคูแกน และคณะ (Dugan and others, 1986) ประกอบด้วยคำถาม 40 ข้อ จำแนกตามองค์ประกอบความเครียด 4 องค์ประกอบได้ดังนี้

1. ความเครียดองค์ประกอบด้านอารมณ์ เช่น เบื่อหน่าย จุนเจียว กระวนกระวาย
ข้อ 1-10 รวม 10 ข้อ

2. ความเครียดองค์ประกอบด้านอวัยวะ เช่น ปากคอแห้ง หายใจถี่ วิงเวียนศีรษะ
ข้อ 11-23 รวม 13 ข้อ

3. ความเครียดองค์ประกอบด้านกล้ามเนื้อ เช่น มือเท้าสั่น ปวดหลังตาพร่า ข้อ 24-31 รวม 8 ข้อ

4. ความเครียดองค์ประกอบด้านพฤติกรรมที่แสดงออก เช่น นอนไม่หลับ ลุกลุกนอน เดินตัวเกร็ง ข้อ 32-40 รวม 9 ข้อ

เกณฑ์การให้คะแนน

ในการตอบแบบทดสอบความเครียด ผู้ตอบจะต้องตอบว่ามีอาการเหล่านี้ บ่อยครั้งเพียงใด ในช่วง 3 เดือนที่ผ่านมา โดยคำตอบจะแบ่งออกเป็น 4 ระดับดังนี้

บ่อยครั้งที่สุด	ให้คะแนน 3	หมายถึง ผู้ตอบมีอาการเช่นนี้บ่อยครั้งที่สุด
บ่อยครั้ง	ให้คะแนน 2	หมายถึง ผู้ตอบมีอาการเช่นนี้บ่อยครั้ง
นาน ๆ ครั้ง	ให้คะแนน 1	หมายถึง ผู้ตอบมีอาการเช่นนี้บ้างแต่ไม่บ่อย
น้อยครั้งที่สุด	ให้คะแนน 0	หมายถึง ผู้ตอบมีอาการเช่นนี้น้อยครั้งที่สุด

การแปลค่าคะแนน

1. พิจารณาจากการนำคะแนนที่ได้จากแบบสอบถามของแต่ละกลุ่มมาหาค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) ส่วนข้อมูลเกี่ยวกับสภาพภาพส่วนตัวคำนวณเป็นค่าร้อยละ (%)

2. การเปรียบเทียบลักษณะความเครียดกับสภาพภาพส่วนตัว ในแต่ละด้านทดสอบด้วยสถิติทดสอบที (t-test) และการทดสอบความแปรปรวนทางเดียว (One-Way ANOVA)

3. เกณฑ์การประเมินระดับความเครียด

ใช้หลักการให้คะแนนแบบอิงกลุ่ม โดยใช้คะแนนเฉลี่ยกับส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานกลุ่มคือ ผู้ที่มีระดับความเครียดต่ำ คือ ผู้ที่มีคะแนนรวมต่ำกว่าหรือเท่ากับผลรวมของค่าเฉลี่ยกับส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของคะแนนความเครียดของกลุ่ม ($<\bar{X}+S.D.$)

ผู้ที่มีความเครียดสูง คือ ผู้ที่มีคะแนนรวมมากกว่า ผลรวมของค่าเฉลี่ยกับส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของคะแนนความเครียดของกลุ่ม ($>\bar{X}+S.D.$)

3.3 ขั้นตอนการสร้างเครื่องมือ

3.3.1 ศึกษาเอกสารที่เกี่ยวข้องกับรายงานการปฏิบัติงานภายในมหาวิทยาลัย รวมทั้งเอกสารและรายงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับความเครียด

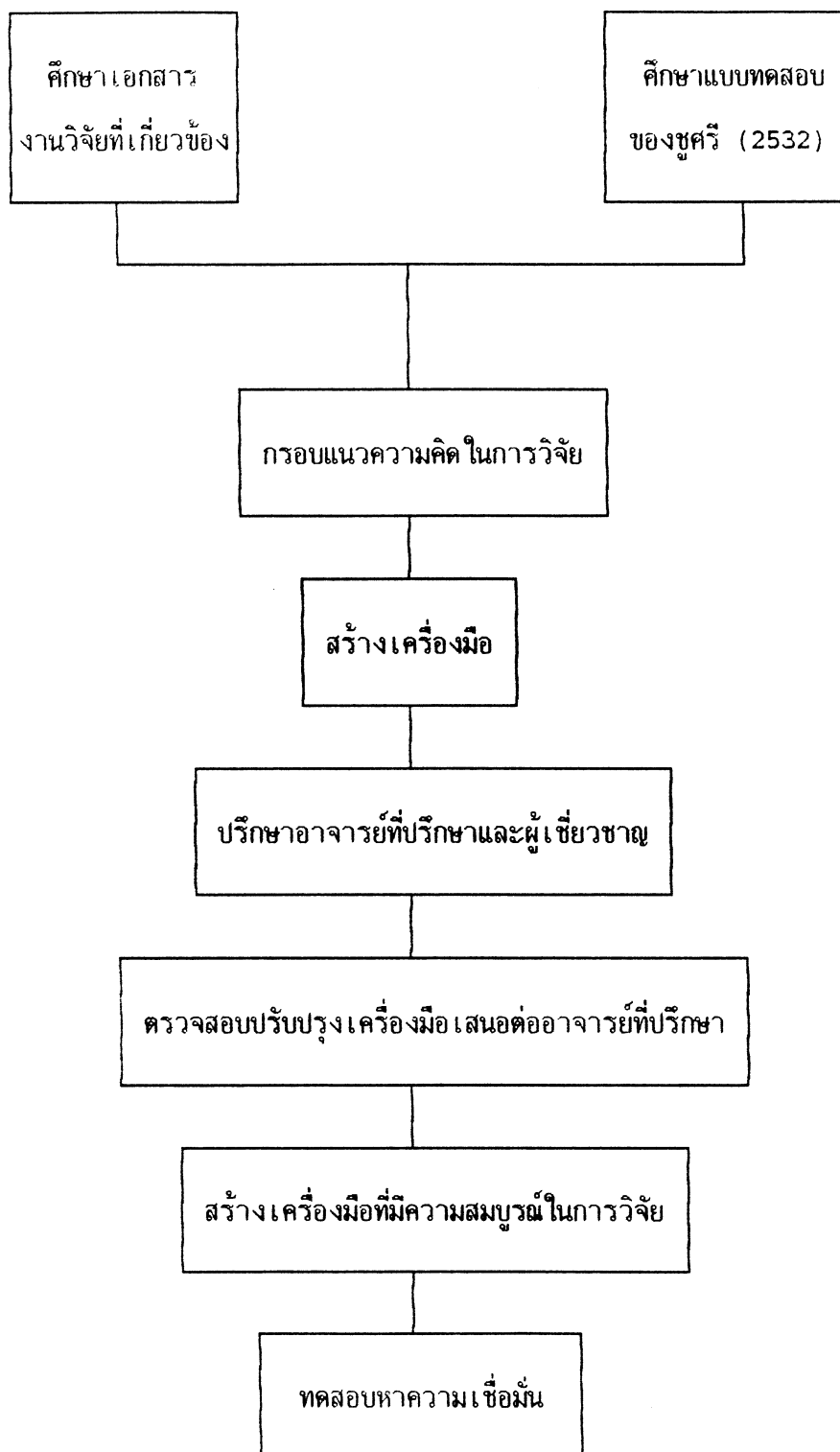
3.3.2 ศึกษาแบบทดสอบความเครียดของชูศรี (2532)

3.3.3 กำหนดกรอบแนวความคิดในการวิจัย

3.3.4 ปรับปรุงแบบสอบถามตามข้อเสนอแนะของอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ จากนั้นนำเสนอผู้เชี่ยวชาญเพื่อตรวจสอบความตรงของเนื้อหาด้านภาษาและด้านอื่น ๆ ที่ผู้เชี่ยวชาญเสนอแนะ

3.3.5 ปรับปรุงแบบสอบถามตามข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญและนำเสนออาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์อีกครั้ง

3.3.6 ผู้วิจัยนำข้อเสนอแนะต่าง ๆ จากอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ และผู้เชี่ยวชาญมาปรับปรุงแก้ไขได้แบบสอบถามฉบับสมบูรณ์

ภาพแสดงขั้นตอนการสร้างเครื่องมือ

3.4 การหาคุณภาพของแบบทดสอบ

แบบทดสอบความเครียดนี้ ชูศรี (2532) ได้ให้ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบด้านภาษาและความตรงตามเนื้อหา (Content Validity) จากผู้เชี่ยวชาญ 3 ท่านคือ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.กาญจนา หาลึกพันธุ์ รองศาสตราจารย์กมลรัตน์ หล้าสุวงษ์ และอาจารย์วัลลภ ปิยะมโนธรรม และได้นำไปทดสอบกับนักศึกษาระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) ชั้นปีที่ 1 สถาบันเทคโนโลยีราชมงคล จำนวน 60 คน เพื่อหาค่าอำนาจจำแนกเป็นรายข้อโดยการทดสอบ (t-test) และได้คัดเลือกข้อที่มีค่าอำนาจจำแนกตั้งแต่ 2.0 ขึ้นไป และได้หาค่าความเชื่อมั่น (Reliability) โดยวิธีสัมประสิทธิ์อัลฟา (Alpha Coefficient) ได้ค่าความเชื่อมั่นของแบบทดสอบทั้งฉบับ .9146 (ชูศรี, 2532:40)

จากนั้นผู้วิจัยได้นำแบบทดสอบนี้ไปให้ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบ 3 ท่าน คืออาจารย์ธัญบุษพะเวส อาจารย์ศศิมา ระเบียบดี อาจารย์สุวรรณ ทองอ่อนตรวจสอบความตรงตามเนื้อหา (Content Validity) และให้ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับเนื้อหาถูกต้อง ความครอบคลุมของข้อรายการ เพื่อนำมาปรับปรุงให้เหมาะสม และได้นำแบบทดสอบไปหาความเชื่อมั่น (Reliability) กับข้าราชการสำนักงานอธิการบดีจำนวน 30 คน ได้ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ .8546

3.5 การเก็บรวบรวมข้อมูล

3.5.1 นำหนังสือจากบัณฑิตวิทยาลัยเพื่อขออนุญาตคณะบดีคณะต่างๆ ภายในมหาวิทยาลัยขอนแก่นเพื่อเก็บรวบรวมข้อมูล

3.5.2 นำแบบสอบถามไปเก็บข้อมูล แล้วนำมาวิเคราะห์

3.6 การวิเคราะห์ข้อมูล

ในการวิเคราะห์ข้อมูลผู้วิจัยคำนวณหาค่าสถิติโดยใช้โปรแกรม SPSS/PC+ Version

4 ครั้ง

3.6.1 หาค่าร้อยละ (Percentage) ค่าตัวกลางเลขคณิต (Arithmetics mean) ความเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard deviation)

3.6.2 เปรียบเทียบความเครียดกับสภาพภาพส่วนตัวในแต่ละด้าน โดยใช้สถิติทดสอบที (t-test) และการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One-Way ANOVA)